

УДК 351.76:352.07(477)

О. В. Євсюкова,
кандидат наук з державного управління,
доцент, докторант кафедри економічної
політики та врядування, Національна
академія державного управління
при Президентіві України

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ НА ШЛЯХУ ДО ПОБУДОВИ СЕРВІСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ДЕРЖАВИ: АНАЛІЗ НАУКОВИХ КОНЦЕПЦІЙ

У статті досліджено проблематику суспільних трансформацій на шляху до створення сервісно-орієнтованої держави в Україні, зокрема аналізу наукових концепцій сучасних учених щодо встановлення специфіки трансформаційних перетворень у контексті побудови сервісно-орієнтованої держави. Визначено, що в сучасних умовах процес побудови сервісно-орієнтованої держави супроводжується теоретичними та практичними складнощами в політичному, економічному та соціальному аспектах. Зазначено, що аналіз вказаних наукових концепцій сприяє системному дослідженню специфіки трансформаційних процесів в українському суспільстві. Доведено, що будь-які суспільні трансформації зумовлені наявністю низки перетворень у суспільному житті. Визнано, що складовими суспільних трансформацій є процеси – модернізації, реформування, глобалізації, демократизації, гуманізації. Вказано, що наведені складові мають сприяти побудові певної моделі національного розвитку та забезпечити створення сервісно-орієнтованої держави, долаючи водночас проблематику реалізації суспільних трансформацій (зокрема ризики модернізації, гетерогенність суспільства, феномен корупції, незавершеність політичного транзиту та “ціннісної революції”) в Українській державі.

Ключові слова: суспільні трансформації, сервісно-орієнтована держава, модернізація, глобалізація, реформування, демократизація, гуманізація, політичний транзит, ціннісні орієнтації, громадянське суспільство.

© Євсюкова О. В., 2017

O. V. Evsyukova,
*Ph.D in Public Administration,
Docent, Doctoral Candidate, National Academy
for Public Administration under the President of Ukraine*

**TRANSFORMATION TRANSFORMERS IN UKRAINE ON THE WAY
TO CONSTRUCTION OF SERVICE-ORIENTED STATE:
ANALYSIS OF SCIENTIFIC CONCEPTS**

The article is devoted to the study of the problems of social transformations towards the creation of a service-oriented state in Ukraine, in particular, the analysis of scientific concepts of modern scientists in determining the specificity of transformational transformations in the context of building service-oriented state. It is determined that in modern conditions, the process of building a service-oriented state is accompanied by theoretical and practical difficulties in the political, economic and social aspects. It is noted that the analysis of scientific concepts of modern scholars contributes to the systematic study of the specifics of transformational processes in Ukrainian society. It is proved that any social transformations are due to the presence of a series of transformations in public life. It is recognized that the components of social transformations are processes – modernization, reformation, globalization, democratization, globalization, and humanization. It is stated that these components should contribute to the construction of a certain model of national development and to promote the creation of a socially oriented state while overcoming the problems of the implementation of social transformations, in particular, the risks of modernization, heterogeneity of society, the phenomenon of corruption, incompleteness of political transit and “value revolution” in the Ukrainian state. *Key words:* social transformations, service-oriented state, modernization, globalization, reformation, democratization, humanization, political transit, value orientations, civil society.

Постановка проблеми. Нові глобальні виклики, процеси транзитивання держав сучасного світу, модернізація суспільних цінностей як необхідний фактор успішного здійснення суспільних трансформацій, безумовно, впливають на побудову сервісно-орієнтованої держави в Україні. Проблематика суспільних трансформаційних перетворень на шляху до створення сервісно-орієнтованої держави набуває в умовах сьогодення надзвичайної актуальності.

Вивчення взаємовідносин між державною владою і громадянами в напрямі надання послуг, поліпшення їх організації як основи реінжинірингу публічної влади необхідні для забезпечення високої якості публічних послуг. Беззаперечно, вказані аспекти

побудови сервісно-орієнтованої держави пов'язані з динамікою розвитку суспільних трансформацій. Сервісно-орієнтована держава передбачає наявність сервісної моделі владних відносин. Відповідно за сервісної моделі влади – людина, її права та обов'язки є головною соціальною цінністю. Реалізація вказаної ціннісної орієнтації в будь-якому суспільстві є важливим напрямом загальної політики органів влади багатьох європейських країн, яких вважають “сервісними державами”.

Аналіз останніх публікацій за проблематикою. Змістовний аналіз трансформаційних перетворень, визначення їхніх сутнісних ознак, динаміки розвитку, методології здійснення, характеристика складових елементів суспільних трансформацій є предметом дослідження таких учених, як: В.Бакуменко, В.Баштанник, Т.Бельська, С.Вовканич, І.Гришова, Ю.Ковбасюк, В.Кривошеїн, А.Михненко, Ф.Солдатенко, Ю.Сурмін, І.Решивець, В.Трощинський, Ю.Шайгородський та ін. Серед зарубіжних учених варто згадати С.Гантінгтона та У.Бека.

Формулювання мети. Метою дослідження є здійснення аналізу наукових концепцій сучасних учених щодо визначення специфіки суспільних трансформацій в Україні в контексті побудови сервісно-орієнтованої держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою визначення пріоритетів побудови сервісно-орієнтованої держави в Україні доцільним є проведення аналізу наукових концепцій сучасних учених щодо дослідження трансформаційних процесів в українському суспільстві.

Розпочнемо з того, що в Енциклопедичному словнику з державного управління сутність терміна “трансформація” подано таким чином. Трансформація (лат. *transformatio* – перетворення, зміна) – перетворення соціальних інститутів, соціальних структур, що часом супроводжуються їхньою докорінною зміною. Вказано на те, що трансформація визначається як взаємно стимулюючі зміни моделей соціальної дії, з одного боку, і функціонування соціальних інститутів, пов'язаного з навмисним, цілеспрямованим впливом номінальних настанов (формальні норми, процедури або правила) – з другого. У загальному розумінні трансформація – це зміна, перетворення виду, форми, істотних властивостей тощо.

Вказане поняття можна застосовувати (і застосовується), зокрема, для характеристики докорінних перетворень, що розпочалися в низці країн світу, у яких традиційні засади суспільного життя змінюються, суспільства переходять на засади демократичних процедур, ринкової економіки, визначають склад політичних інститутів, верховенство права та поважання прав людини, свободи слова тощо [8].

Зазначимо, що укладачі словника з державного управління термін “модернізація” трактують як процес переходу від стабільного “традиційного” до безперервно змінного динамічного сучасного індустріального або постіндустріального суспільства [8]. Важливим є те, що модернізація, як зазначають науковці, є збірним терміном, який стосується різнорідних соціальних, політичних, економічних, психологічних, культурних процесів та які історично супроводжували індустріалізацію в розвинених сучасних країнах. Залежно від особливостей історичної ретроспективи світового розвитку модернізація може бути “первинною”, “вторинною”, відповідно вченими визначаються напрями, аспекти реалізації вказаного процесу [8]. Варто погодитися з науковцями, які працювали над вказаним джерелом, що модернізація є певним інструментом здійснення суспільних перетворень, зокрема переходу від тоталітарних і авторитарних політичних режимів до демократичніших політичних систем, зміни типів політичної культури, типів держав і збільшення відкритості суспільств.

Розглядаючи модернізацію державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів, учені вказують на те, що цей процес є важливою складовою демократизації суспільних відносин в Україні та забезпечує напрацювання власної моделі національного розвитку, потребує розробки й упровадження дієвих форм і методів державного управління, які відповідають традиціям суспільного управління в європейських країнах [1, с. 14–15]. Однак особливості впливу сучасних європейських інтеграційних процесів на національні системи державного управління зумовлені комплексом факторів. Як зазначає В.Баштанник, до найголовніших із них належить те, що на етапі суспільно-політичних реформ в Україні остаточно ще не сформована система зовнішньо-та внутрішньополітичних пріоритетів розвитку держави [1, с. 15].

Заслуговує на увагу точка зору В.Кривошеїна, який розглядає контекст трансформаційних процесів українського суспільства через призму ризиків модернізації [10, с. 186–187]. Науковець погоджується з науковими усвідомленнями У.Бека – фундатора теорії суспільства ризику (який стверджував що, найважливішою властивістю сучасної епохи розвитку людської цивілізації є невизначеність, а ризик – це завжди подія або явище з невизначеними результатами) та зазначає, що ризик є соціальним явищем, яке часто розглядається в контексті модернізаційних процесів [3, с. 164; 4, с. 211]. Сучасні ризики зумовлені глобалізацією, що породжує взаємозв’язок між ними і відповідно стає сутнісною проблемою. На думку науковця, нові суспільні умови викликали появу нової якості ризиків, що спричинило виникнення й обґрунтування концепції суспільства ризику. Остання – це фактично нова парадигма суспільного розвитку, сутність якої полягає в тому, що панівна в індустріальному суспільстві “позитивна” логіка суспільного виробництва, орієнтована на нагромадження й розподіл багатства, усе більше перекривається (витискується) “негативною” логікою виробництва та поширення ризиків [10, с. 189]. Подвійність будь-якого рішення, поєднання отримання будь-якого блага із завданням, можливо, ще більшого збитку виходить у суспільстві ризику на перший план. Ризики модернізації надають невизначеності кожному сегменту суспільства, кожній ситуації й події [7, с. 33]. Невизначеність і подвійність суспільства ризику зумовлені рефлексивністю цього суспільства, тобто руйнуванням традиційного підґрунтя (індустріального суспільства) і перебудовою суспільства на нових засадах [3, с. 15].

Суспільство, яке модернізується, є гетерогенним – у ньому репрезентовано як високомодернізовані групи й прошарки суспільства, так і верстви з традиційними поглядами й засадами. Це поєднання є природним і єдино можливим на етапі модернізації. Однак така диспозиція породжує додаткові джерела ризиків [11]. У таких умовах трансформації українського суспільства має місце явище демодернізації. По-перше, демодернізація може бути результатом як свідомо руйнуючих дій, так і саморозпаду системи. На початковому етапі демодернізації суспільства виживають архаїчні соціальні структури, а наука і високі технології деградують.

Кланово-корпоративні структури, до яких належать насамперед ті, хто володіє сировинними джерелами або мав до них доступ, не тільки збереглися, а й значно розширилися. По-друге, модернізація в Україні має ризик-асиметричний характер: як тільки українське суспільство вступило на шлях модернізації за західним зразком, його відкат назад (демодернізація) і навіть просто затримка, стояння на цьому шляху спричинили різку інтенсифікацію виробництва ризиків [11; 12, с. 517]. Тобто демодернізація є надзвичайно ризикогенною.

З огляду на суб'єктно-суб'єктний аспект побудови сервісно-орієнтованої держави варто вказати, що українське суспільство перебуває в стадії демодернізації, оскільки влада не в змозі забезпечити процес належного політичного, економічного, соціального трансформування, хоча й декларує впровадження вказаних процесів, а суспільство продовжуючи бути гетерогенним, не готове ставати відповідальним, залучатися до вказаного трансформаційного переформатування у зв'язку з відсутністю свідомого сприйняття необхідності створення, саме сервісно-орієнтованої держави (яка б, так само, була б “загальним” благом для громадян та механізмом стримування від корупційних дій представників органів влади тощо).

До слова, про корупційні дії зазначимо, що феномен корупції суттєво впливає на суспільні трансформаційні процеси. Для країн, які перебувають у стадії транзиту (транзитивання), тобто зміни політичних режимів, політичних систем, економічних та соціальних відносин, ціннісних орієнтацій (йдеться в основному про посткомуністичні та пострадянські країни), дослідження засадничих аспектів появи, прояву, природи та форм корупції є надзвичайно важливим. Суспільні трансформації неможливі без феномену корупції, оскільки відсутність інформації про впроваджені зміни і шляхи їх реалізації породжує прояви корупції. У вказаному аспекті варто згадати С.Гантінгтона, який став засновником “теорії взаємозв'язку корупції з політичними трансформаціями” [14]. Ідеться про розгляд трансформаційних процесів (соціально-економічного та політичного) у контексті суспільної модернізації. Автор доводив, що корупція збільшується до власних максимальних розмірів, коли швидкість суспільної модернізації є найвищою.

Парадоксальність висновку засновника теорії полягає в тому, що корупція в модернізованому суспільстві поширюється не внаслідок неприйнятної поведінки окремих чиновників, а є результатом наявних норм (ціннісних пріоритетів), що не відповідають бажаній поведінці чиновників.

Науковий інтерес становить позиція Ю.Шайгородського, який зазначає, що процеси демократизації суспільних відносин зумовлюють переоцінку особистістю структури власних цінностей, наповнення її новим змістом. У межах нової соціально-економічної парадигми розвитку суспільства на перший план виходять особистісні потреби й інтереси, що як стимулює творчу активність громадян, так і сприяє абсолютизації егоцентричних настроїв. За таких обставин, вважає автор статті, найважливішим завданням і органів державної влади, й інститутів громадянського суспільства має бути пошук ефективних засобів гармонізації особистісного й суспільного джерел розвитку [13].

Українське суспільство, на думку автора, має нагальну потребу в завершенні “ціннісної революції”, відсутність якої призводить до того, що трансформація суспільства дає поштовх до зміни економічних, політичних і культурних інститутів, створення нестійкості соціального середовища, нечіткості об’єктів ідентифікації, формування розмитості ціннісних орієнтацій [13].

Розвиваючи думку Ю.Шайгородського про те, що політична система України зазнала суттєвих змін (спричинивши трансформацію політичних цінностей та формування нових політичних інститутів на демократичних засадах), процес формування нової ціннісної системи в Україні усе ще не завершився. І йдеться про наявність політичного плюралізму чи кризові явища, які мають чинник системності, йдеться про динаміку змін суспільної свідомості: від сприйняття ціннісних орієнтацій радянського періоду, перших років незалежності, помаранчевої революції, періоду централізації владних відносин за часів Президента В.Януковича, Революції Гідності до обрання європейського вектора розвитку Української держави. Зміна ціннісних орієнтацій у свідомості українців відбувається паралельно із завершенням періоду політичного транзиту в Українській державі, який тривалий час перебуває в статичному стані, і лише за останні роки має ознаки демократичності. Свід-

ченням зазначеного має стати систематична участь українських громадян у суспільному житті на засадах активного прояву глибокого патріотизму, що є ознакою громадянського суспільства. В ідеалі громадянське суспільство створює проміжний рівень управління між індивідуумом та державою, здатне розв'язати конфлікти та впливати на поведінку громадян, не вдаючись до механізмів суспільного примусу. Така ситуація є надзвичайно важливою для України з огляду на трагічні події, які відбуваються на Сході нашої держави [9, с. 6].

Однозначно зрозумілим є те, що динаміка ціннісних змін, орієнтацій та пріоритетів спрямована на окреслення нового проєвропейського світоглядного виміру як суспільства, так і окремого громадянина, відродження та збереження історичних традицій, поваги до загальнолюдських цінностей, розуміння того, що держава має стати “загальним благом” для громадян, формуючи водночас механізми управління сервісно-орієнтованим розвитком вказаного важливого та головного елемента політичної системи України.

Інший учений, І.Решивець, наголошує на необхідності розвитку сучасного інформаційного суспільства як суспільства знань і пріоритету духовно-етичних цінностей, що безпосередньо впливає на формування нової ідеології з погляду пріоритету інтересів особистості і громадянського суспільства, на відміну від пріоритету технократичної складової модернізаційних перетворень. Автор зазначає, що в основі ідеології сучасних трансформаційних перетворень повинні бути такі складові, як розвиток партнерських взаємовідносин між державою, приватним сектором і інституціями громадянського суспільства, розроблення механізму підвищення відповідальності державного апарату та надання населенню якісних послуг, залучення громадян до процедур прийняття й контролю за реалізацією політико-управлінських рішень. Тобто йдеться про критерії соціального ефекту діяльності суб'єктів державного управління [11]. Масштабність трансформаційних процесів залежить від найважливіших із них: глобалізації, демократизації, модернізації та гуманізації.

Продовжуючи взаємозв'язок суспільних трансформацій із процесом модернізації, зазначимо, що дефініція “модернізація”

включає загальнотеоретичний підхід, який передбачає наявність внутрішньої здатності суспільства до якісної еволюції. Модернізація як процес характеризується сукупністю різного роду економічних, політичних, державно-правових, психологічних, культурологічних зрушень та перетворень конкретного суспільства в напрямі його осучаснення й політичного вдосконалення, наближення соціальних і політичних систем та їхніх фрагментів до максимально можливого рівня розвиненості [12, с. 503].

Не завжди в науковому середовищі суспільні трансформації сприймаються як позитивне явище. У стані трансформаційної кризи суспільство не має загальноусвідомленого напрямку розвитку, стійких співвідношень між його визначальними елементами, а тому досить складно наслідки змін передбачити [7, с. 38–39].

Водночас С.Вовканич, використовуючи аксіологічний підхід до вибору вектора розвитку Української держави, спробував комплексно окреслити соціогуманістичні імперативи, неекономічні чинники та євроінтеграційні пріоритети в контексті суспільних трансформацій та глобалізаційних викликів [6]. Автор зазначає, що хоч би про які трансформаційні суспільні зміни, процеси модернізації чи пріоритети структуризації економіки йшлося, їх розгляд повинен проводитися передусім у площині соціогуманістичної політики щодо захисту людини та її нації, вказує на актуалізацію нового тренду модернізації України, де йдеться про її суспільні (економічні, соціальні, екологічні, політичні та інші) нововведення, які пов'язані не тільки з традиційною заміною фізично зношених деталей, оновленням морально застарілого устаткування, а з удосконаленням наявного стану нації на кращий – продуктивніший, більш справедливий, демократичний, органічний та цивілізований [6].

Етимологічно та змістовно С.Вовканич розрізняє поняття “трансформація” та “реформування”, вважаючи водночас, що “реформування” – це насаперед процес перегрупування окремих елементів системи для підвищення її економічної ефективності. Фундаментальною основою трансформації як процесу, на думку вченого, слід розглядати транзицію (від лат. *transitus* – перехід), що означає перехід від однієї якості системи до іншої, від радянської, скажімо, індустріальної через перехідну – до постіндустріальної

наукомісткої економіки, від тоталітаризму управління до демократії, від так званої радянської до національно свідомої, трансформації українського суспільства, які включатимуть модернізаційну, структурну чи будь-яку іншу політику, що сприятиме збільшенню можливостей народу в сенсі ковітального національного відродження, зміцнення подальшої самостійності, тобто розбудови власного суспільного устрою, економічного укладу та збереження відрубності (відмінності) своєї традиційної культури, ментальності тощо [6]. Отже, трансформація, на думку автора, це – універсальний напрям зміни соціально-економічного, національно-політичного та іншого розвитку суспільних (традиційних і перехідних) систем як революційним, так і еволюційним шляхом для спрямування взаємодії соціуму в загальноцивілізаційне русло. Трансформаційність спільноти виступає як ціннісна (аксіологічна) ознака інтеграції в цивілізований світ. Отже, йдеться про суспільно ширше явище, яке не обмежене одним підприємством чи регіоном, а таке, що є типовим та поширеним у країні, і як атрибут самостійної ланки управління підлягає втручанням загальнодержавної політики, спрямованої на вирівнювання економічно відсталих регіонів, депресивних територій, що без допомоги держави, міжнародних грантів, трансферів не можуть самі забезпечити гідний рівень життя, самостійно досягнути життєвих стандартів розвинених країн [6]. З огляду на це загострюється потреба не лише врахування зарубіжного досвіду, а й виокремлення модернізаційного циклу виробництва в соціогуманістичному аспекті структурної політики України, яка спрямована на прискорення науково-технічного прогресу як фундаментального базисного важеля усунення нерівномірностей, допущених із тих чи інших причин, що призвели до сьогоденного стану соціально-економічному розвитку [6]. Модернізація у світовому, європейському цивілізованому контексті – це комплексна складова програма широкої структурної політики держави, скерованої на оновлення української спільноти, розбудови її національної держави, економіки й суспільних відносин не на старій основі, а на нових інституційних соціогуманістичних парадигмах, на справедливих основах структурних пріоритетів та очікуваннях широким загалом реалізації споконвічної своєї національної ідеї як неформального імперативу конституційної ваги;

водночас як широкої світоглядної доктрини макроекономічного, соціокультурного, ментального, ідеологічного, зрештою, макрополітичного та геополітичного виміру [6].

Очевидно, що автор розглядає інтелектуалізацію суспільства через сеєнтифікацію (онаучування виробництва), створення наукомісткої економіки тощо, визначаючи водночас групування економічних перетворень у розгляді основних напрямів трансформаційних економік у контексті аксіологічної мети [6].

Головною умовою розбудови держави і громади як складового елемента, на думку Т.В.Бельської, є формування державної політики з урахуванням цінностей, що є загально визнаними та глибоко укоріненими в почуттях громадян [6, с. 37]. Науковець розділяє думку В.Офульса про те, що стійке суспільство повинно бути менш однорідним і більш культурно розмаїтим. Поступово, у міру підвищення рівня громадської обізнаності та культури, збільшення компетенції в найважливіших суспільно-державних проблемах і посилення громадянської активності, інститути громадянського суспільства перебиратимуть на себе деякі функції державної влади, які вони здатні ефективно виконувати самостійно [6, с. 39]. Також вказана науковець у власних працях неодноразово аналізувала основні підходи до визначення ще одного поняття, яке беззаперечно впливає на динаміку суспільних трансформацій, а саме на поняття “глобалізація” [4]. Акцентується увага, що глобалізація як модернізація трактується як поширення по всьому світу структурних елементів ринкових відносин, раціоналізму, індустріалізму та ін. Саме тому модернізація передбачає оновлення або створення умов для зміни політичних, правових, економічних, суспільних відносин на сучасних засадах, визнання принципів демократії, верховенства права, ринкової економіки, соціальної держави, усталених міжнародних норм співіснування країн у всьому світі. Вона є й певною ідеологією, навколо якої будуються конкретні реформи, що ведуть до масштабних якісних змін. Однак наслідки цих оновлень завжди неоднозначні, неоднозначна й реакція на них. Варто зазначити, що під час глобалізації кількість держав збільшилася, а диференціація між різними групами країн посилилася [4]. Владні функції держав не зменшуються, а навіть збільшуються завдяки вдосконаленню техніки й апаратів влади, усе ж контролю-

вати соціально-економічні процеси й події державам практично неможливо. Формується глобальна політична система – глобальна держава, у якій національні держави є лише її складовою. Її суб'єктами є транснаціональні структури та національні держави, що об'єднані спільною ідеєю, умовами та факторами глобалізаційного розвитку. Під глобалізацією, на думку авторки, слід розуміти важливі процеси зміни й ослаблення функцій національної держави, активізації діяльності транснаціональних недержавних утворень, у тому числі глобального громадянського суспільства, процеси інтернаціоналізації, лібералізації, універсалізації, модернізації, детериторізації, віртуалізації суспільного життя [4].

Висновки та перспективи подальших досліджень. З вищевикладеного випливає, що не варто розглядати загальний процес трансформації в Україні лише як перехідний період. Будь-який процес перетворень потребує наявності певних орієнтирів, зразків, керівних принципів, на які людина спирається, приступаючи до перетворень. Побудова сервісно-орієнтованої держави в Україні – це питання, яке за сучасних умов заплутане теоретично і практично, є й залишається досить складним у політичному сенсі. Українське суспільство не готове належним чином до участі в розв'язанні подібного комплексу проблем системного перетворення країни. Саме тому доцільним є розгляд множинності суспільних трансформацій (а не суспільної трансформації).

Вказаному значно сприяє динаміка суспільних трансформацій в Україні. У цьому контексті надзвичайно важливим є аналіз наукових концепцій сучасних учених, що сприяє системному дослідженню специфіки трансформаційних процесів в українському суспільстві. Загальними висновками проведеного аналізу є такі: будь-які суспільні трансформації зумовлені наявністю низки перетворень у суспільному житті, включно з соціальними, економічними, політичними, духовно-ціннісними (культурними), психологічно-поведінковими аспектами; складовими суспільних трансформацій є процеси – модернізації, реформування, глобалізації, демократизації, глобалізації, гуманізації тощо; вказані складові мають сприяти побудові певної моделі національного розвитку та сприяти створенню соціально-орієнтованої держави, долаючи водночас ризики модернізації у формі невизначеності ре-

зультатів впливу певних соціальних явищ, гетерогенність суспільства та феномен корупції (передусім у політиці); завершення політичного транзитивання повинно відбуватися не тільки в напрямі зміни політичного режиму та політичної системи, а й нагальному завершенні “ціннісної революції” завдяки імплементації пріоритетів проєвропейського світоглядного виміру як суспільства, так і окремого громадянина; визнається, що суспільні трансформації – це зміна якостей функціонування певної системи, що має виступати як аксіологічна ознака інтеграції до цивілізованого соціуму; значне місце в трансформаційних перетвореннях науковцями відведено глобалізації як зміні та послабленню функцій держави для активізації громадянського суспільства до глобального громадського простору. Перспективним питанням подальшого дослідження, на нашу думку, варто вважати питання щодо формування механізмів управління розвитком сервісно-орієнтованої держави в умовах суспільних трансформацій.

Список використаних джерел

1. Баштанник В. В. Модернізація державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів / В. В. Баштанник // Модернізація державного управління та європейська інтеграція України : матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 25 квіт. 2013 р.) : у 2 т. / за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, К. О. Ващенко, С. В. Загороднюка. – Київ : НАДУ, 2013. – Т. 1. – С. 14–16.

2. Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну : пер. с нем. / У. Бек. – М. : Прогресс-Традиция, 2000. – 383 с.

3. Бек У. Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию / У. Бек ; [пер. с нем. А. Григорьева, В. Седельника ; общ. ред. и послесл. А. Филиппова]. – М. : Прогресс-Традиция, 2001. – 304 с.

4. Бельська Т. Глобалізація як фактор трансформації владно-суспільних відносин [Електронний ресурс] / Т. Бельська. – Режим доступу: www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2013-1/doc/2/02.pdf.

5. Бельська Т. Суспільні цінності як фактор впливу на державну політику в умовах сучасних цивілізаційних викликів /

Т. Бельська // Публічне урядування : зб. – 2016. – Вер. – № 3(4). – Київ : ДП “Видавн. дім “Персонал”, 2016. – С. 31–39.

6. Вовканич С. Суспільні трансформації в умовах глобалізації: соціогуманістичні імперативи, неекономічні чинники та євроінтеграційні пріоритети [Електронний ресурс] / С. Вовканич. – Режим доступу: <http://nz.ethnology.lviv.ua/archiv/2014-2/6.pdf>.

7. Гришова І. Ю. Управління ризиками у контексті стратегії антикризового управління / І. Ю. Гришова, Т. М. Гнатська // Укр. журн. приклад. економіки. – 2016. – Т. 1. – № 3. – С. 32–40.

8. Енциклопедичний словник з державного управління [Електронний ресурс] / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – Київ : НАДУ, 2010. – 820 с. – Режим доступу: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Encycloped_vydanniy/14ff57eb-06bd-4b2b-8bfb-ead7f286d5dd.pdf.

9. Євсюкова О. В. Правовий нігілізм як форма правосвідомості українського суспільства / О. В. Євсюкова, О. М. Лощикін // Наше право. – 2015. – № 3. – С. 5–8.

10. Кривошеїн В. В. Ризики модернізації в контексті трансформації українського суспільства / В. В. Кривошеїн // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – 2013. – № 3. – С. 186–189.

11. Решивець І. В. Суспільні трансформації в контексті модернізаційних реформ політико-адміністративного управління [Електронний ресурс] / І. В. Решивець. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2016-4/doc/1/07.pdf>.

12. Суспільно-політичні трансформації в Україні: від задухів до реалій / В. Ф. Солдатенко (кер.) та ін. ; НАН України ; Ін-т політ. і етнонац. дослідж. – Київ : Парлам. вид-во, 2009. – 536 с.

13. Шайгородський Ю. Ж. Ціннісні трансформації в період суспільних змін [Електронний ресурс] / Ю. Ж. Шайгородський. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/166141/1>.

14. Huntington S. P. (1968). Political order in changing societies [Electronic resource]. – New Haven: Yale University Press. – Available from: https://projects.iq.harvard.edu/gov2126/huntington_political_order_changingsoc.pdf.

References

1. Bashtanny`k V. V. Modernizaciya derzhavnogo upravlinnya v konteksti yevropejs`ky`x integracijny`x procesiv / V. V. Bashtanny`k // Modernizaciya derzhavnogo upravlinnya ta yevropejs`ka integraciya Ukrayiny`: materialy` shhorich. Vseukr. nauk.-prakt. konf. za mizhn. uchastyu (Ky`yiv, 25 kvit.2013 r.) : u 2 t. / za nauk.red. Yu. V. Kovbasyuka, K. O. Vashhenka, S. V. Zagorodnyuka. – K. : NADU, 2013. – T.1 – S. 14–16.
2. Bek U. Obshhestvo ry`ska. Na puty` k drugomu modernu : per. s nem. / U. Bek. – M. : Progress-Trady`cy`ya, 2000. – S. 15.
3. Bek U. Chto takoe globaly`zacy`ya? Oshy`bky` globaly`zma – otvety na globaly`zacy`yu /U. Bek. [per. s nem. A. Gry`gor`eva, V. Sedel`ny`ka ; obshh. red. y` poslesl. A. Fy`ly`ppova]. – M. : Progress-Trady`cy`ya, 2001. – 304 s.
4. Bel`s`ka T. Globalizaciya yak faktor transformaciyi vladno-suspil`ny`x vidnosy`n / T. Byel`s`ka. – [Elektronne dzherelo] – Rezhy`m dostupu do resursu: www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2013-1/doc/2/02.pdf.
5. Bel`s`ka T. Suspil`ni cinnosti yak faktor vply`vu na derzhavnu polity`ku v umovax suchasny`x cy`vilizacijny`x vy`kly`kiv / T. Byel`s`ka // Publichne uryaduvannya : zbirny`k. – # 3(4) – veresen` 2016. – Ky`yiv : DP “Vy`davny`chy`j dim “Personal”, 2016. – S. 31–39.
6. Vovkany`ch S. Suspil`ni transformaciyi v umovax globalizaciyi: sociogumanisty`chni imperaty`vy`, neekonomichni chy`nny`ky` ta yevrointegracijni prioriteti` / S. Vovkany`ch – [Elektronne dzherelo] – Rezhy`m dostupu do resursu: <http://nz.ethnology.lviv.ua/archiv/2014-2/6.pdf>.
7. Gry`shova, I. Yu. Upravlinnya ry`zy`kamy` u konteksti strategiyi anty`kry`zovogo upravlinnya / I. Yu. Grishova, T. M. Gnat`yeva // Ukrayins`ky`j zhurnal pry`kladnoyi ekonomiky`. – 2016. – Tom 1. – # 3. – S. 32–40.
8. Ency`klopedy`chny`j slovny`k z derzhavnogo upravlinnya / uklad.: Yu. P. Surmin, V. D. Bakumenko, A. M. My`xnenko ta in.; za red. Yu. V. Kovbasyuka, V.P. Troshhy`ns`kogo, Yu. P. Surmina. – K.: NADU, 2010. – 820 s. – [Elektronne dzherelo] – Rezhy`m dostupu do resursu: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Encycloped_vydanniy/14ff57eb-06bd-4b2b-8bfb-ead7f286d5dd.pdf.

9. Yevsyukova O. V. Pravovy`j nigilizm yak forma pravosvidomosti ukrayins`kogo suspil`stva / O. V. Yevsyukova, O. M. Loshhy`xin // Nashe pravo. – 2015. – #3. – S. 5–8.

10. Kry`vosheyin V. V. Ry`zy`ky` modernizaciyi v konteksti transformaciyi ukrayins`kogo suspil`stva / V.V. Kry`vosheyin // Visny`k Nacional`noyi yury`dy`chnoyi akademiyi Ukrayiny` imeni Yaroslava Mudrogo. Ser. : Filosofiya, filoslofiya prava, politologiya, sociologiya. – 2013. – #3. – S. 186–189.

11. Reshy`vecz` I. V. Suspil`ni transformaciyi v konteksti modernizacijny`x reform polity`ko-administraty`vnogo upravlinnya / I. V. Reshy`vecz` – [Elektronne dzherelo] – Rezhy`m dostupu do resursu: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2016-4/doc/1/07.pdf>.

12. Suspil`no-polity`chni transformaciyi v Ukrayini: vid zadumiv do realizaciyi / V. F. Soldatenko (ker.) ta in.; NAN Ukrayiny`; In-t polit. i etnonacz. doslidzhen`. – K.: Parlam. vy`d-vo, 2009. – 536 s.

13. Shajgorods`ky`j Yu. Zh. Cinnisni transformaciyi v period suspil`ny`x zmin / Yu. Zh. Shajgorods`ky`j – [Elektronne dzherelo] – Rezhy`m dostupu do resursu: <http://lib.iitta.gov.ua/166141/1>.

14. Huntington, S.P. (1968). Political order in changing societies. – New Haven: Yale University Press. – [Electronic resource]. – Available from : https://projects.iq.harvard.edu/gov2126/.../huntington_political_order_changingsoc.pdf.

Summary

Problem setting. New global challenges, modernization of public values as a necessary factor for the successful implementation of social transformations, of course, have an impact on the construction of a service-oriented state in Ukraine. The problem of social transformation transformation on the way to creation of a service-oriented state acquired in the conditions of present-day extreme urgency.

The study of the relationship between state authorities and citizens in the direction of providing services, improving their organization as the basis for reengineering public authority is necessary to ensure the high quality of public services. Undeniably, the above aspects of building a service-oriented state are associated with the dynamics of the development of social transformations. Service-oriented state assumes availability of a service model of power relations. Accordingly, for a service model of power – a person, his rights and duties are the main

social value. The realization of this value orientation in any society is an important direction of the general policy of the authorities of many European countries, which are considered “service states”.

Recent research and publications analysis. The meaningful analysis of transformational transformations, the definition of their essential features, the dynamics of development, the implementation methodology, the characteristics of the constituent elements of social transformations are the subject of research by such scholars as V.Bakumenko, V.Bashtannik, T.Belskaya, S.Vovkanych, I.Grishova, Yu.Kovoshayka, V.Krivosheina, A.Mikhnenko, F.Soldatenko, Yu.Surmin, I.Reshvitv, V.Troshchinsky, Yu.Shajgorodsky and others. Among foreign scientists, one should mention S.Huntington and W.Beck.

Paper objective. The purpose of the study is to carry out an analysis of the scientific concepts of modern scholars regarding the definition of the specifics of social transformations in Ukraine in the context of building a service-oriented state.

Paper main body. The article is devoted to the study of the problems of social transformations towards the creation of a service-oriented state in Ukraine, in particular, the analysis of the scientific concepts of modern scientists regarding the definition of the specificity of transformational transformations in the context of building a service-oriented state. It is determined that in modern conditions the process of building a service-oriented state is accompanied by theoretical and practical difficulties in the political, economic and social aspects. It is noted that the analysis of the indicated scientific concepts contributes to the systematic study of the specifics of transformational processes in Ukrainian society. Considering the modernization of public administration in the context of European integration processes, scholars point out that this process is an important part of the democratization of public relations in Ukraine.

Given the subjective and subjective aspect of building a service-oriented state, it is pointed out that Ukrainian society is in the stage of demo-modernization, since the government is not able to ensure the process of proper political, economic, social transformation, although it declares the implementation of these processes, and society continues to be heterogeneous, not ready to become responsible, to be involved in the transformation transformation mentioned above due to the lack of conscious perception of the necessity of creation, namely, service-

oriented state (which would also be a “general” blessing for citizens and a mechanism for deterring corruption from government officials, etc.).

It is noted that the political system of Ukraine has undergone significant changes (causing the transformation of political values and the formation of new political institutions on a democratic basis), the process of formation of a new value system in Ukraine has not yet been completed. And this is not about the existence of political pluralism or crisis phenomena that have a factor in systemicity, we are talking about the dynamics of changes in the social consciousness: from the perception of value orientations of the Soviet period, the first years of independence, the “Orange Revolution”, the period of centralization of power relations in the days of President V. Yanukovich, Revolution of “Dignity” before the election of the European vector of development of the Ukrainian state. Changing value orientations in the consciousness of Ukrainians occurs in parallel with the end of the period of political transit in the Ukrainian state, which for a long time is in a static state, and only in recent years, has signs of democracy. Evidence of this should be the systematic participation of Ukrainian citizens in public life on the basis of an active manifestation of deep patriotism, which is a sign of civil society. Ideally, civil society creates an intermediate level of governance between an individual and a state that can solve conflicts and influence the behavior of citizens without resorting to mechanisms of social coercion. This situation is extremely important for Ukraine, given the tragic events that take place in the east of our country.

It is proved that any social transformations are due to the presence of a series of transformations in public life. It is recognized that the components of social transformations are processes – modernization, reformation, globalization, democratization, humanization. It is indicated that the above components should contribute to the construction of a certain model of national development and to ensure the creation of a service-oriented state while overcoming the problems of the implementation of social transformations (in particular, the risks of modernization, heterogeneity of society, the phenomenon of corruption, incompleteness of the political transit and “value revolution”) in the Ukrainian state.

Conclusions of the research. From the foregoing it follows that it is not worth considering the general process of transformation in Ukraine only as a transitional period. Any process of transformation requires the availability of certain landmarks, samples, guidelines, on

which people relies, starting to transform. The construction of a service-oriented state in Ukraine is a question which, in the current conditions, is theoretically and practically confused, is and remains quite complex in the political sense. Ukrainian society is not well prepared to participate in solving such a complex problem of systemic transformation of the country. That is why it is expedient to consider the plurality of social transformations (and not social transformation).

The dynamics of social transformations in Ukraine greatly contributes to this. In the given context, the analysis of the scientific concepts of modern scholars is extremely important, which contributes to the systematic study of the specifics of the transformational processes in Ukrainian society.

The general conclusions of the analysis are as follows: any social transformations are conditioned by the presence of a number of transformations in public life, including social, economic, political, spiritual-value (cultural), psychological-behavioral aspects; the components of social transformations are processes – modernization, reformation, globalization, democratization, globalization, humanization, etc; these components should contribute to the construction of a particular model of national development and promote the creation of a socially oriented state, while at the same time overcoming the risks of modernization in the form of uncertainty about the effects of certain social phenomena, heterogeneity of society, and the phenomenon of corruption (first of all in politics); the completion of political transit should take place not only in the direction of changing the political regime and political system, but also the urgent completion of the “value revolution” through the implementation of the priorities of the pro-European ideological dimension of both society and a single citizen; recognizes that social transformations are a change in the functioning of a particular system, which should act as an axiological sign of integration into a civilized society; a significant place in the transformational transformations of scientists is the globalization as a change and weakening of the state’s functions for the activation of civil society to the global public space. Recognizes that social transformations are a change in the functioning of a particular system, which should act as an axiological sign of integration into a civilized society; a significant place in the transformational transformations of scientists is globalization as a change and weakening of state functions for the activation of the civil society in the global public space.